

info

II(9) nr. 2 / 2012

Noi responsabilități pentru Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar pentru întărirea stabilității financiare

În vederea unei gestionări cât mai eficiente a efectelor potențialelor șocuri asupra sistemului financiar, una dintre tendințele actuale ale reformelor care au loc atât pe plan european, cât și la nivel internațional o constituie atribuirea unor obiective lărgite schemelor de garantare a depozitelor. Acestea vizează, în principal, implicarea schemelor de garantare a depozitelor în soluționarea situațiilor instituțiilor financiare neviabile, accentul punându-se pe asigurarea stabilității financiare.

Și în România au fost luate o serie de măsuri în acest sens, ultimele șase luni marcând extinderea succesivă a atribuțiilor Fondului, de la implementarea posibilității utilizării resurselor sale în vederea facilitării măsurilor de restructurare autorizate de Banca Națională a României cu privire la transferul depozitelor garantate¹ până la recenta introducere în legislație a posibilității implicării Fondului în aplicarea măsurilor de stabilizare dispuse de Banca Națională a României² în cazul instituțiilor de credit în dificultate a căror situație ar putea să pericliteze stabilitatea financiară.

Astfel, în prezent, pe lângă atribuția tradițională de garantare a depozitelor, Fondul poate avea o serie de alte responsabilități prin care contribuie la asigurarea stabilității financiare, și anume:

- finanțarea operațiunilor ce implică transferul depozitelor garantate;
- desfășurarea activității de administrator special, administrator interimar ori lichidator al instituțiilor de credit;
- administrarea unor fonduri constituite pentru scopuri legate de asigurarea stabilității financiare;
- desfășurarea activității de administrator delegat și, după caz, exercitarea calității de acționar la o instituție de credit față de care a fost dispusă o măsură de stabilizare de către Banca Națională a României;
- exercitarea calității de acționar unic și a atribuțiilor consiliului de supraveghere al unei bănci-punte.

Măsuri de stabilizare

Având în vedere conjunctura economico-financiară internațională actuală și perspectivele acesteia, potențiale generatoare de riscuri pentru stabilitatea financiară, precum și angajamentele asumate prin Aranjamentul stand-by dintre România și Fondul Monetar Internațional, în luna ianuarie 2012 au fost adoptate o serie de prevederi² ce vizează implementarea măsurilor de stabilizare ca instrumente la dispoziția autorității de supraveghere pentru soluționarea situațiilor în care există amenințări la adresa stabilității financiare.

¹ Ordonanța Guvernului nr. 13 din 24 august 2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar

² Ordonanța Guvernului nr. 1 din 11 ianuarie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul instituțiilor de credit

Au fost reglementate astfel trei mari categorii de măsuri de stabilizare ce vor putea fi adoptate de Banca Națională a României, și anume:

- transferul total sau parțial de active și pasive ale unei instituții de credit către una sau mai multe instituții eligibile;
- implicarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar în calitate de administrator delegat și, după caz, de acționar, dacă anterior s-a dispus măsura suspendării drepturilor de vot în privința acționariatului care deține controlul asupra instituției de credit respective;
- transferul de active și pasive de la o instituție de credit către o bancă-punte care se constituie în acest scop.

În situația în care se decide ca o instituție de credit să fie supusă uneia din măsurile de stabilizare enumerate mai sus, atribuțiile de administrare și de conducere ale acesteia sunt preluate de administratorul delegat desemnat de Banca Națională a României.

Finanțarea măsurilor de stabilizare

În cazul adoptării uneia dintre măsurile de stabilizare dispuse de Banca Națională a României, Fondul urmează să asigure finanțarea necesară din resursele fondului de restructurare bancară³, și anume:

- cotizații anuale și suplimentare ale instituțiilor de credit;
- venituri din investirea sumelor acumulate la fondul de restructurare bancară;
- împrumuturi de la instituții de credit, societăți financiare, alte instituții, precum și împrumuturi obligatate prin emisiune de titluri de valoare;
- încasări din recuperarea creanțelor Fondului aferente utilizării resurselor fondului de restructurare bancară.

În situația epuizării resurselor fondului de restructurare bancară, urmează să se recurgă la resursele fondului de garantare a depozitelor provenind din contribuții ale instituțiilor de credit, încasări din recuperarea creanțelor Fondului, împrumuturi, precum și alte venituri, inclusiv cele obținute din activitatea Fondului de administrator special, administrator interimar sau lichidator, precum și din calitatea de administrator delegat și, după caz, de acționar al unei instituții de credit ori din vânzarea băncilor-punte potrivit legii.

Trebuie menționat faptul că, în cazul în care s-ar apela la resursele fondului de garantare a depozitelor în scopul finanțării măsurilor de stabilizare, acestea nu ar putea fi utilizate integral, existând un prag minim de 0,5% din valoarea totală a depozitelor garantate sub care acestea nu pot scădea.

³ Fondul de restructurare bancară a luat naștere prin transformarea fostului fond special pentru despăgubiri. Acesta și-a păstrat destinația inițială, respectiv despăgubirea persoanelor prejudiciate prin măsurile dispuse și implementate în cursul administrării speciale, căreia i s-a adăugat noua utilizare posibilă, și anume finanțarea măsurilor de stabilizare dispuse de Banca Națională a României

În eventualitatea în care resursele Fondului nu ar acoperi sumele necesare implementării măsurilor de stabilizare hotărâte de Banca Națională a României, diferența ar urma să fie asigurată prin împrumuturi acordate Fondului de către Guvern, prin Ministerul Finanțelor Publice, în termen de cel mult cinci zile lucrătoare de la solicitare.

Transferul de active și pasive

În cadrul operațiunii de transfer de active și pasive ale unei instituții de credit către una sau mai multe instituții eligibile, au prioritate depozitele garantate.

În condițiile în care se realizează doar un transfer parțial al depozitelor garantate, se va avea în vedere minimizarea unui eventual risc ca Fondul, după finanțarea transferului, să rămână obligat și pentru plata compensației aferente depozitelor aceluiași deponent la instituția de credit de la care s-a realizat transferul parțial.

Creanțele Fondului rezultate în urma finanțării transferului total sau parțial de active și pasive ale unei instituții de credit către una sau mai multe instituții eligibile vor fi compensate din averea instituției de credit ce a fost supusă acestei măsuri de stabilizare.

Pe lângă utilizarea transferului de active și pasive ca instrument la dispoziția autorității de supraveghere în cadrul măsurilor de stabilizare, operațiunea de vânzare de active cu asumare de pasive este prevăzută și în cadrul procedurii administrării speciale, ca măsură de restructurare.

Și în acest caz, Fondul poate finanța, inclusiv prin emiterea de garanții, operațiuni ce implică transferul de depozite garantate, însă cu condiția ca suma ce ar urma să fie asigurată de Fond să fie mai mică decât cea a compensațiilor de plătit pentru respectivele depozite.

Implicarea Fondului ca administrator delegat și, după caz, acționar

În cazul în care Banca Națională a României a dispus suspendarea drepturilor de vot în privința acționariatului care deține controlul asupra unei instituții de credit, Fondul exercită atribuțiile administratorului delegat și, după caz, de acționar al instituției de credit aflate în dificultate.

Implicarea Fondului în calitate de acționar se realizează prin majorarea capitalului social al instituției de credit respective și subscrierea de către acesta a noilor acțiuni emise.

Nivelul participației Fondului la capitalul social al instituției de credit este prevăzut în hotărârea Băncii Naționale a României, împreună cu numele persoanei/persoanelor aprobate să exercite atribuțiile administratorului delegat în numele Fondului.

Acțiunile deținute de Fond la instituția de credit supusă măsurii de stabilizare trebuie să fie vândute în termen de cel mult doi ani de la data dobândirii acestora, prelungirea acestei perioade putându-se realiza numai

prin hotărâre a Băncii Naționale a României.

În situația în care acționariatul decide să vândă o participație calificată, Fondul își poate exercita opțiunea de vânzare a acțiunilor sale către același achizitor potențial, în aceiași termeni, preț și condiții în care se realizează vânzarea participației calificate.

Transferul de active și pasive către o bancă-punte

Scopul înființării unei bănci-punte îl reprezintă preluarea de active și pasive ale unei instituții de credit în dificultate a cărei situație ar putea reprezenta o amenințare la adresa stabilității financiare, urmărindu-se astfel asigurarea prestării fără întrerupere a serviciilor bancare aferente activelor și pasivelor preluate.

Banca-punte se constituie ca societate pe acțiuni având ca acționar unic Fondul, iar administrarea acesteia se realizează în sistem dualist. Fondul exercită responsabilitățile consiliului de supraveghere, fiind reprezentat de cel puțin trei persoane fizice.

Sediul social al băncii-punte se stabilește la aceeași adresă cu cel al instituției de credit de la care se efectuează transferul, iar denumirea băncii-punte se constituie din denumirea instituției de credit de la care s-a efectuat transferul de active și pasive, urmată de inițialele "BP - S.A."

În vederea asigurării condițiilor continuării prestării serviciilor bancare de către banca-punte, aceasta se subrogă, la momentul transferului, în drepturile și obligațiile ce decurg din acordurile încheiate de instituția de credit de la care s-a efectuat transferul, cum ar fi: participarea la sistemele de plăți, sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare și schemele de plăți și aranjamente de plăți, accesul la operațiunile de piață monetară efectuate de Banca Națională a României și la facilitățile permanente acordate de aceasta, accesul în calitate de intermediar pe piața valutară interbancară, etc.

Astfel, banca-punte preia sumele existente în conturile de corespondent și în conturile deschise în cadrul sistemelor de plăți pentru instituția de credit de la care s-a efectuat transferul, precum și deținerile de instrumente financiare ale acesteia, atât în nume propriu, cât și în numele clienților, evidențiate în sistemele de depozitare și decontare a operațiunilor cu instrumente financiare.

De asemenea, banca-punte se subrogă în toate drepturile și obligațiile decurgând din relațiile contractuale aferente activelor și pasivelor transferate și notifică de îndată aceasta deponenților, altor creditori și debitorilor preluați în urma transferului.

Instituția de credit de la care s-a efectuat transferul este obligată să presteze în beneficiul băncii-punte, pe bază de contract și contra unui comision agreat, serviciile aferente activităților și operațiunilor pe care le derula anterior transferului și care sunt necesare desfășurării activității băncii-punte.

Valabilitatea autorizației instituției de credit de la care s-a efectuat transferul de active și pasive încetează de drept la data transferului de active și pasive către banca

punte, fiind însoțită de inițierea procedurii de lichidare.

În cadrul operațiunii de transfer de active și pasive către banca-punte se acordă prioritate transferului depozitelor garantate.

Banca-punte se constituie și funcționează pe o durată de până la 2 ani, cu posibilitatea prelungirii acestei perioade, prin hotărâre a Băncii Naționale a României, în situațiile în care persistă riscul unei amenințări la adresa stabilității financiare și/sau negocierile cu potențialul achizitor al băncii-punte nu au fost finalizate.

Banca-punte trebuie să asigure menținerea unui grad de risc scăzut în desfășurarea activității sale, iar eventuala extindere a activității să se facă în mod prudent.

Banca-punte își desfășoară activitatea cu respectarea prevederilor legislației aplicabile instituțiilor de credit și este supusă supravegherii prudențiale a Băncii Naționale a României.

Fondul asigură finanțarea atât pentru transferul de active și pasive către banca-punte, cât și pentru necesarul de fonduri proprii ale acesteia, astfel încât desfășurarea activității de către banca-punte să se facă cu respectarea tuturor cerințelor de natură prudențială.

Vânzarea băncii-punte se hotărăște de Banca Națională a României și se face fie prin vânzare de acțiuni, fie prin operațiuni de vânzare de active cu asumare de pasive.

Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.